

Szczegółowy opis sposobów zagospodarowania gruntów będących przedmiotem przetargu

1. Przedmiotem dzierżawy są działki ewidencyjne lub ich fragmenty zestawione w załączniku nr 1 do ogłoszenia o przetargu, zgrupowane w 7 kompleksach wymienionych w tabeli poniżej:

Oznaczenie Kompleksu	Powierzchnia w ha
K-1	25,96
M-1	95,51
M-2	89,16
O-1	80,79
S-1	53,17
W-01	12,04
W-02	22,02
Razem	378,65

2. Na działkach z wyżej wymienionych pakietów Dzierżawca może gospodarować **od dnia podpisania umowy do 31 marca 2026 roku**. Gospodarowanie odbywać się będzie na zasadach określonych w warunkach przetargu, złożonej ofercie, zawartej umowie oraz w niniejszym opisie.
3. Na wydzierżawionych powierzchniach Dzierżawca ma obowiązek prowadzenia zabiegów czynnej ochrony łąk i pastwisk tj. użytkowania powierzchni zgodnie z opisanymi poniżej zasadami.
4. **Wykazanie powierzchni wraz ze zbiorem biomasy:**
- Zabieg polega na przeprowadzeniu koszenia mechanicznego lub ręcznego oraz wraz ze zbiorem i usunięciem biomasy.
 - Koszenie może być prowadzone wyłącznie przy pomocy lekkiego sprzętu mechanicznego bądź ręcznego (kosiarki rotacyjne, kosiarki listwowe, kosy mechaniczne) od środka do zewnątrz użytkowanej powierzchni Zakazuje się koszenia okrężnego od zewnątrz do środka koszonej powierzchni.
 - Na przedzie ciągnika muszą być zamontowane wypłaszacze (łańcuchy lub dzwonki).
 - Dopuszczalna wysokość koszenia wynosi od 5 do 15 cm.
 - Należy unikać wykaszania całych płatów roślinności. Wskazane jest pozostawianie nieskoszonych wysp lub pasów (5 – 20% powierzchni) jako schronienie dla fauny, przy czym w dwóch kolejnych latach powinno to dotyczyć innej powierzchni.
 - Ścięta biomasa powinna być zebrana z terenu działek roboczych, w terminie do 2 tygodni po pokosie. W przypadku przekroczenia terminu 2 tygodni na zebranie skoszonej biomasy Dzierżawca bezzwłocznie pisemnie zawiadamia o tym fakcie Wydierżawiającego.
 - W terminie do 5 tygodni od pokosu biomasa pochodząca z danej działki roboczej musi zostać usunięta z terenu Parku. W uzasadnionych przypadkach jeżeli zachodzi konieczność jej czasowego dłuższego przetrzymania na terenie Parku Dzierżawca zobowiązany jest zawiadomić pisemnie Wydierżawiającego o tym fakcie i uzyskać jego pisemną zgodę. Jeżeli w ocenie Wydierżawiającego przechowywanie w danej lokacji biomasy może powodować negatywne oddziaływanie na przyrodę BdPN lub negatywnie oddziaływać na działalność prowadzoną Parku Narodowego zastrzega on sobie prawo odmowy zgody na magazynowanie biomasy na terenie BdPN.

- h. W przypadku prac na powierzchniach silnie uwilgotnionych (np. w pobliżu strumieni) należy stosować ręczne koszenie i zbiór biomasy lub przeprowadzić prace w okresie kiedy działki będą mniej podmokłe. Podczas prowadzenia prac Dzierżawca nie może powodować szkód i trwałego niszczenia pokrywy glebowej (w tym tworzenia kolein przez wjazd ciężkim sprzętem mechanicznym na podmokłe działki). W przypadku fragmentów działek o dużym stopniu nachylenia ze względów bezpieczeństwa zakazuje się ich koszenia z wykorzystaniem ciągników, jedyny dopuszczony sposób koszenia w takich miejscach to koszenie ręczne.
- i. Zabiegi koszenia należy przeprowadzić w terminie od 15 czerwca do 30 września.
- j. Prace na działkach roboczych Dzierżawca zaczyna od należytego oznakowania działek roboczych i ustawienia tablic ostrzegawczych.
- k. Wszystkie maszyny pracujące na przedmiocie dzierżawy wykorzystujące silniki spalinowe muszą być wyposażone w sorbenty olejów i paliw (maty, granulaty).
- l. Na powierzchniach, przez które przebiegają szlaki turystyczne, ścieżki przyrodnicze, szlaki konne oraz szlaki zrywkowe i składy Dzierżawca zobowiązany jest zapewnić ich drożność oraz umożliwić bezpieczne przejście zwiedzających i użytkowników. Przebieg liniowych obiektów turystycznych nie może być zmieniany.

5. Ekstensywny wypas zwierząt:

- a. Zabieg polega na przeprowadzeniu ekstensywnego wypasu z późniejszym wykoszeniem niedojadów.
- b. Wypas może być prowadzony przy obsadzie pastwisk **od 0,5 do 2,0 DJP (Duża Jednostka Przeliczeniowa - jest to umowna jednostka liczebności zwierząt hodowlanych odpowiadająca jednej krowie o masie 500 kg, pozostałe zwierzęta wg przewidzianych w prawodawstwie przeliczników).**
- c. Do wypasu dopuszcza się następujące gatunki zwierząt: **owce, krowy, kozy, konie.**
- d. Dopuszcza się wypas stad mieszanych złożonych z tych czterech gatunków jednak łączna obsada nie może przekraczać **2,0 DJP na 1 ha powierzchni** zgodnie ze współczynnikami przeliczeniowymi przyjętymi w załączniku do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).
- e. Termin wypasu: **od 1 maja do 15 października.** Dopuszczenie do wcześniejszego lub późniejszego wypasu wymaga każdorazowej pisemnej zgody Dyrektora Parku.
- f. Pastwiska powinny być grodzone tymczasowym ogrodzeniem elektrycznym lub innym ogrodzeniem przenośnym. Brak jest możliwości budowy stałych ogrodzeń. **Powierzchnie, przez które przebiegają szlaki turystyczne, ścieżki przyrodnicze, ścieżki historyczne, szlaki konne oraz szlaki zrywkowe i składy drewna nie mogą być zagrodzone w całości.** Dzierżawca zobowiązany jest zapewnić ich drożność oraz umożliwić bezpieczne przejście zwiedzających i użytkowników. Przebieg liniowych obiektów turystycznych nie może być zmieniany. **Podczas wypasania w pobliżu szlaków turystycznych i dróg Dzierżawca zobowiązany jest zapewnić stały nadzór nad wypasanymi zwierzętami oraz nad psami pasterskimi,** tak aby nie stanowiły zagrożenia dla osób poruszających się po w/w szlakach i drogach.
- m. Wyzierżawiający nie ponosi odpowiedzialności cywilnej za szkody w pogłowiu oraz w użytkach zielonych, wyrządzone przez zwierzęta dzikie, a także za szkody powstałe w wyniku działania osób trzecich, pożarów i klęsk żywiołowych. Zgodnie z art. 126. pkt 6 ust. 1 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2020 poz. 55) z uwagi na to, że dzierżawiony grunt jest własnością Skarbu Państwa dzierżawcy nie przysługują odszkodowania od Skarbu Państwa za szkody w pogłowiu zwierząt gospodarskich czynione przez wilki, rysie i niedźwiedzie.

- g. Podczas wypasu zwierzęta należy przepędzać, tak aby nie dochodziło do nadmiernego uszkodzenia darni oraz bezpośredniego zanieczyszczenia wód powodowanego zbyt dużą koncentracją czasową zwierząt w jednym miejscu.
- h. W terminie do 3 tygodni po zakończeniu wypasu na działkach należy przeprowadzić wykaszanie niedojadów ze zbiorem biomasy. Sposób wykonania wykaszania niedojadów jest analogiczny z tym opisanym dla użytkowania kośnego.
- i. Zwierzęta wprowadzone na teren dzierżawy powinny pochodzić ze stad zlokalizowanych i zarejestrowanych w granicach administracyjnych powiatów leskiego i bieszczadzkiego (oddziały ARIMR w Ustrzykach Dolnych lub Lesku). W przypadku wykorzystania zwierząt pochodzących spoza w/w obszarów konieczne będzie przeprowadzenie co najmniej 2-tygodniowej kwarantanny w granicach administracyjnych powiatów leskiego lub bieszczadzkiego. Celem kwarantanny jest wyeliminowanie pasożytów i nasion roślin niewystępujących naturalnie na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Jeżeli dla zwierząt wykorzystanych do wypasu będzie przeprowadzana kwarantanna Dzierżawca zobowiązany jest przed jej rozpoczęciem zawiadomić Wydierżawiającego o terminie jej rozpoczęcia, zakończenia i lokalizacji. Upoważniony przedstawiciel Wydierżawiającego może prosić o okazanie zwierząt poddanych kwarantannie. Okazanie może być dokonywane wielokrotnie. Zasady kwarantanny nie dotyczą psów pasterskich, które przed ich wprowadzeniem na teren BdPN muszą być jedynie odrobaczone oraz zaszczepione przeciwko wściekliźnie.
- j. Dzierżawca zobowiązany jest zapewnić opiekę weterynaryjną stada oraz przestrzegać przepisów weterynaryjnych dotyczących: transportu zwierząt i ich wprowadzania na teren objęty umową.
- k. Obligatoryjnym warunkiem wprowadzenia zwierząt koniowatych na teren dzierżawy jest:
 - ich aktualne szczepienie bazowe (tężec i grypa) potwierdzone przez lekarza weterynarii;
 - posiadanie świadectwa zdrowia dla zwierząt spoza terenu powiatu bieszczadzkiego wystawione przez lekarza weterynarii.

Dokumenty potwierdzające spełnienie w/w warunków Dzierżawca dostarcza Wydierżawiającemu przed wprowadzeniem zwierząt na teren dzierżawy, łącznie z oświadczeniem o ilości, wieku i gatunku zwierząt jakie będą wypasane.

6. Wykaszanie powierzchni wraz ze zbiorem biomasy oraz późniejszy ekstensywny wypas zwierza (przepasanie):

- a. zabieg polega na przeprowadzeniu koszenia mechanicznego (lub ręcznego) z usunięciem biomasy oraz późniejszym wypasie zwierząt.
 - b. Wykaszanie powierzchni wraz ze zbiorem biomasy powinno być wykonane **na zasadach opisanych w punkcie 4 niniejszego opisu.**
 - c. Późniejszy wypas wykonany (przepasanie) powinno być wykonane **na zasadach opisanych w punkcie 5 niniejszego opisu.** Obciążenie pastwiska nie może przekraczać **1 DJP na 1 hektar powierzchni** – nie ustala się natomiast minimalnego obciążenia.
7. W każdym roku kalendarzowym Dzierżawca pisemnie zawiadamia Wydierżawiającego o zamiarze rozpoczęcia prac na działkach roboczych wraz z podaniem harmonogramu planowanych prac oraz określeniem oznaczenia i powierzchni działek użytkowanych w sposób pastwiskowy w danym roku.
8. Pracownicy Bieszczadzkiego Parku Narodowego wykonujący powierzone im zadania **mają pełne prawo wstępu na całość przedmiotu dzierżawy przez cały okres realizacji umowy.**
9. **W kompleksie M1, na działkach ewidencyjnych 144 i 372, wydierżawiający zastrzega sobie możliwość przeprowadzenia inwestycji liniowej.** Planowana inwestycja może mieć szerokość do 30 metrów. Dokładny liniowy przebieg inwestycji oraz okres jej trwania będzie ustalony w terminie

późniejszym. Po zakończeniu realizacji inwestycji teren zostanie przywrócony do stanu poprzedniego.

10. Dzierżawca ma obowiązek zachowania powierzchni trwałych użytków zielonych oraz wszystkich elementów krajobrazu tworzących ostoje dzikiej przyrody (oczka wodne, torfowiska, miedze, zadrzewienia i zakrzaczenia). Zakazuje się niszczenia i wycinania drzew zdrowych, uschniętych i chorych oraz usuwania wywrotów. **Usunięcie drzew lub krzewów może nastąpić jedynie po uprzednim uzyskaniu pisemnej zgody od wydzierżawiającego.** Wydzierżawiający zastrzega sobie prawo odmowy wydania takiej zgody jeżeli w jego ocenie może to spowodować szkodę przyrodniczą lub nie ma po temu przesłanek dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i zwierząt.
11. Dzierżawca nie może poddawać przedmiotu dzierżawy melioracjom. Zakazane jest w szczególności nawożenie łąk obornikiem i nawozami sztucznymi, wapnowanie stosowanie środków ochrony roślin, dosiewanie nasion, stosowania ścieków i osadów ściekowych, budowy i rozbudowy lub niszczenia już istniejących urządzeń i systemów melioracji wodnych.
12. Zakazuje się wypalania roślinności oraz palenia pozostałości słomy, siana, gałęzi, itp.
13. Zakazuje się chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu.
14. Zakazuje się pozyskiwania, niszczenia, handlu lub umyślnego uszkodzania roślin i grzybów.
15. Po zakończeniu prac na działkach roboczych w każdym roku kalendarzowym Dzierżawca pisemnie zawiadamia o tym fakcie Wydzierżawiającego. Po otrzymaniu zawiadomienia wyznaczony zostanie termin odbioru zabiegów wykonanych przez Dzierżawcę. **Dzierżawca nie ma obowiązku uczestniczenia w odbiorze wykonanych zabiegów.**
16. Zakazuje się składowania odpadów (opakowania po środkach produkcji, starych opon, śmieci, itp.). Odbiór wykonanych zabiegów dzierżawy możliwy będzie tylko jeżeli powierzchnia wolna będzie od jakichkolwiek odpadów.
17. Dzierżawca zobowiązany jest do stosowania się do przepisów ustawodawstwa krajowego w zakresie: ochrony przyrody, przepisów bhp, transportu i przemieszczania zwierząt gospodarskich, zapewnienia dobrostanu zwierząt, ich ochrony etc.